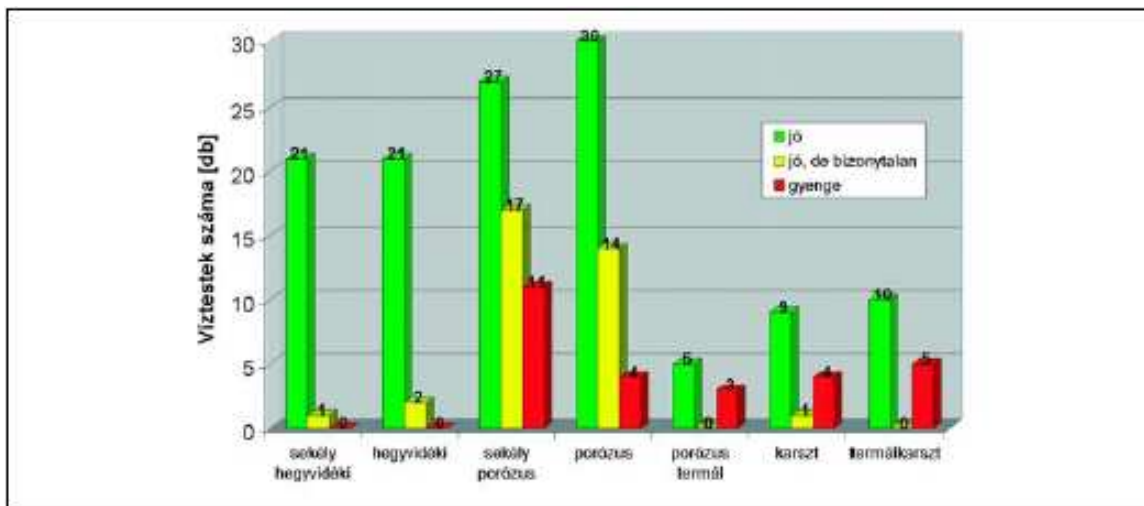

FELSZÍN ALATTI VIZEK ÁLLAPOTÉRTÉKELÉSE

A 2009-ben elvégzett **menyiségi állapotértékelés alapján a 185 felszín alatti víztest közül 27 állapota gyenge, 158 jó állapotú.** Az utóbbiból azonban 35 esetében a vízmérleg pontatlansága, illetve a felszín alatti víztől függő ökoszisztémák állapotának bizonytalansága miatt a jó állapotú besorolás ellenére a víztest külön figyelmet érdemel.

Felszín alatti víztestek mennyiségi állapota víztest típusonként
(Forrás: Országos Vízyűjtő-gazdálkodási terv, 2009)

A vízszint vizsgálat azt mutatja, hogy a felszín alatti víztestek jó részén nem tapasztalható olyan mértékű vízszintsüllyedés, ami a víztest egészének gyenge minősítését vonná maga után. Vízszintemelkedés, ill. stagnálás figyelhető meg az Alföld több területén a rétegvízadókra telepített közcélú és ipari vízkivételek jelentős csökkenése következtében. A Dunántúli-középhegység karsztos víztartóiban a bányavíz-emelés megszűnte óta a vízszintek folyamatosan és jelentősen emelkednek, a nagyobb, regionálisan is jelentős forráscsoportok hozama nő. Ugyanakkor a térség sem a vízháztartás, sem az ökoszisztémák szempontjából még nem rehabilitálódott teljesen, vagyis még mindig gyenge állapotú.

A Duna-Tisza közti hátság területén a 80-as években a száraz időjárás és a megnövekedett vízkivételek együttes hatására bekövetkezett jelentős vízszintsüllyedés - a Kígyós vízgyűjtő kivételével - megszűnt a rétegvízadóban, de továbbra is érvényes a talajvíztartó jelentős részére. Bár a vízszintsüllyedés ezeken a területeken is lényegesen kisebb mértékű, mint korábban, az ökoszisztémák továbbra is károsodnak. A Nyírség déli előterében és a Hajdúságban több lokális süllyedés, és az ökoszisztémák károsodása jelzik, hogy a víztest vízhasználatai nem fenntarthatóak, a jelenlegi helyzet javítása intézkedéseket igényel. A Hortobágyon, Nagykunságban, valamint a Hanságban szintén kimutatható a vízszintsüllyedés.

A Mátra- és Bükkalján a lignitbányászat víztelenítéséhez kapcsolódik a bányászattal együtt vándorló két jelentős süllyedési góc: Gyöngyösvisonta és Bükkábrány környezetében, amely veszélyezteti a felszín alatti víztől függő ökoszisztémák vízigényének kielégítését.

Három porózus termál víztest (Nyugat-, Észak- és Dél-Alföld) gyenge állapotú: ezek a termálvíztestek mélyen találhatóak, jelentős termálvíz-kivétel történik belőlük, ugyanakkor az utánpótlás a fedő víztestek irányából kisebb, mint a kitermelés. A hiányt a nagy vastagságú vízadó összlet tárolt készletének fogyása pótolja. Szintén gyenge

állapotú két kisebb, önálló hidraulikai rendszerként jellemezhető, utánpótlással alig rendelkező termál karsztvíztest (*Sárospataki és Recsk-Bükkszéki termálkarszt*).

Néhány fokos hőmérséklet csökkenés mutatható ki az Egri gyógyforrások és a Hévízi tó esetében, mely feltehetőleg a termelések hatására az egyes felszín alatti térrészekből áramló, különböző hőmérsékletű vizek keveredési arányának megváltozásából ered, azonban a vizsgálat bizonytalanságai miatt ezek a víztestek nem kaptak „gyenge” minősítést.

A felszín alatti víztestek 2009-ben történt, az EU előírásainak megfelelő állapotértékelése alapján a **185 felszín alatti víztest közül 38 gyenge kémiai állapotú**.

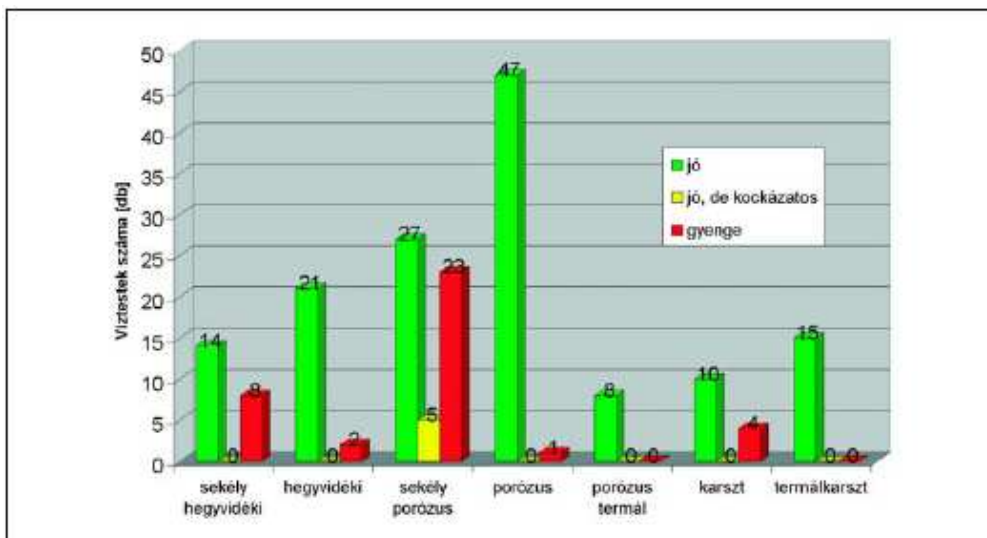
A gyenge állapot leggyakoribb oka a diffúz eredetű nitrát-szennyezés. Összesen 30 víztestet érint, amelyek közül 8 a vízbázisok miatt gyenge állapotú víztestek között is szerepel. A legjelentősebb szennyezett területek a Dunántúl dombvidéki és hegyvidéki víztestei, a Gödöllői dombság, valamint a Duna-Tisza közti hátság és a Nyírség déli előtere. A települések alatt a talajvíz általában nagyobb arányban szennyezett, mint a szántóterületek alatt, viszont az utóbbiaknak jóval nagyobb a területi kiterjedése.

A diffúz forrásból származó növényvédőszeresek közül jellemzően a triazinok (azon belül is a ma már betiltott atrazin) jelennek meg küszöbérték fölött. A túllépés azonban egy-egy víztest esetében általában 1, esetleg 2 kútban jelentkezett, kivéve a Zala-vízgyűjtő területét, ahol a túllépések aránya 30%-os, és emiatt egy víztest gyenge állapotú.

Sérülékeny ivóvízbázis veszélyeztetettsége miatt gyenge állapotú lett 10 sekély, és 3 karszt víztest (nagyvárosok környezetében: Pécs, Szombathely, Szekszárd, Debrecen, a Duna Budapest feletti bal parti területeihez kapcsolódó víztestek és az Ipoly-völgy, a Sajó-Hernád völgy, illetve a Dunántúli középhegységben Veszprém környezete). Ebből több vízbázison már a termelőkútban is kimutatható volt a szennyezés. A leggyakoribb szennyezőanyag a nitrát, amelyhez néhány esetben triazin, szulfát, ammónium és klórozott szénhidrogén szennyezettség is társul.

10, többségében a Dunántúlon található felszín alatti víztest esetén van meg annak a lehetősége, hogy a felszín alatti víz minősége felszíni víztestet károsít. A vizsgálat a felszín alatti vizek nitrát tartalma által okozott veszélyeztetésre terjedt ki.

Egy víztest sem minősült gyenge állapotúnak a szárazföldi ökoszisztémákra gyakorolt kedvezőtlen hatás miatt, miután nem ismert olyan jelentős ökoszisztéma károsodás, amelyet a felszín alatti víz nem megfelelő kémiai állapota okozott volna.

A felszín alatti víztestek kémiai állapota víztest-típusonként
(Forrás: Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási terv, 2009)